

Шляхи формування конфліктологічної компетентності фахівців соціономічних професій

Наталія Акініна,

*магістрантка кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Akinina NL@krok.edu.ua*

Ганна Склярова,

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: HoncharovaGO@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-9366-4591*

В сучасному світі, сповненому нестабільністю й новими викликами, важливою є проблема професійної підготовки фахівців соціономічного напрямку, а особливо практичних психологів. Військові дії на території України, велика кількість постраждалих від військової агресії, вимагають від представників професій типу “людина-людина” нових фахових знань, вмінь, навичок, а отже розвинутих професійних компетентностей, які допоможуть у врегулювання проблемних запитів клієнтів. Однією з таких компетентностей є конфліктологічна.

Актуальність розвитку конфліктологічної компетентності у майбутніх психологів та інших фахівців, які працюють із людьми, обумовлюється високим рівнем конфліктогенності соціального середовища. Тому пріоритетного значення набуває цілеспрямована організація навчально-виховної та наукової роботи з формування конфліктологічної компетентності на етапі професійної підготовки зазначених працівників.

Про сформованість конфліктологічної компетентності можуть свідчити: “наявність конфліктологічних знань; володіння соціальними технологіями профілактики, управління, мінімізації деструктивних форм конфлікту; сформованість професійного типу мислення, який містить рефлексивність, методологічність, саногенність, об’ємність, креативність; володіння технологіями психогігієни і стресостійкості в конфліктах; дотримання професійно-етичного кодексу конфліктолога” [Котлова, 2014].

Конфліктологічна компетентність виконує певні функції (превентивна, прогностична, конструктивна, рефлексивна та корекційна) [Григоренко, 2021] та має свою психологічну структуру: «...гностичний компонент (це знання про причини, характер конфлікту й особливості конфліктної особистості); проектувальний компонент (уміння передбачати дії опонентів, їхню поведінку); конструктивний компонент (уміння впливати на опонентів, на відносини, оцінки, мотиви); комунікативний компонент (уміння здійснювати ефективне спілкування з учасниками конфлікту)» [Онуфрієва, Ренке, 2021].

Можна зробити висновок, що конфліктологічна компетентність є однією зі складових професіоналізму фахівця, і включає в себе знання про природу конфлікту та уміння передбачати дії опонентів, впливати на опонентів та

здійснювати ефективне спілкування.

Отже, можна запропонувати такі шляхи формування конфліктологічної компетентності фахівців соціономічних професій:

1. Розвиток емоційного інтелекту. Емоційний інтелект допомагає особі розуміти свої емоції та емоції інших, що є важливим для ефективного спілкування та вирішення конфліктів. Це досягається за допомогою навчання технікам управління стресом і емоціями, що допоможе зменшити ймовірність ескалації конфліктів.

2. Набуття та вдосконалення комунікативних навичок. Вміння слухати та висловлювати свої думки чітко і конструктивно є критично важливими для уникнення непорозумінь. В цьому допоможуть тренінги з активного слухання та ненасильницького спілкування, які суттєво підвищать комунікативну компетентність.

3. Розвиток критичного мислення, що дозволяє особі аналізувати ситуації з різних точок зору, сприяє більш об'єктивному сприйняттю конфліктів. Розвиток критичного мислення досягається за допомогою освіти і самоосвіти, яка акцентує увагу на аналізі і синтезі інформації, допомагає формувати необхідну навичку.

4. Набуття практики щодо встановлення, розвитку та відновлення соціальних зв'язків. Це досягається за допомогою участі у громадських ініціативах та проєктах. Особливо важливі спільні заходи, такі як волонтерство чи культурні програми, які можуть допомогти в інтеграції у суспільство.

5. Освіта та самоосвіта на будь-якому етапі життя людини дуже важливими, зокрема, й у галузі конфліктології. Для розуміння механізмів конфліктів і способів їх вирішення створені спеціальні курси та тренінги, спрямовані на розвиток особистісних якостей та необхідних навичок.

Отже, формування конфліктологічної компетентності є багатограним процесом, який потребує зусиль на різних рівнях – від освіти до практичних заходів у суспільстві. Розвиток таких навичок, як емоційний інтелект, комунікація та критичне мислення, має вирішальне значення для створення мирного та стабільного життя суспільства.

Список використаних джерел

1. Григоренко Т. *Формування професійних компетентностей у психолога (спеціального, клінічного) у процесі навчання. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 Спеціальна освіта. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ, 2021 рік.*
2. Котлова Л.О. (2014). *Формування конфліктологічної компетентності студентів як чинника їх особистісного розвитку. "Наука і освіта", №5. С.162 - 166.*
3. Онуфрієва Л.А., Ренке С.О. (2021). *Конфліктна компетентність як складова комунікативної компетентності. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. Проблеми сучасної психології. Випуск 12. С.751-764*